

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus competat ius praesentandi. punct. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Neque obstant in contrarium adducta. Nego enim concilium non expostulasse pro forma probationem presentationum effectuarum; siquidem expostulavit probationem presentationum, quae sine effectu sit. Item expostulavit probationem presentationum continuatarum; at ex eo quod quis probat presentationes continuatas esse, simul probat effectum sortitas; quia presentationes continuatae non possunt, nisi ad vacationem vnius presentati alius presentetur, at hoc ipso probatum manet effectum sortitas esse, ut ex Rota decis. 545. par. 1. divers. tradit Gonzalez gloss. 18. num. 87. Garcia 5. par. de benef. c. p. 9. num. 106.

10 Maior difficultas est; an in aliquo casu admitti possit probatio presentationum per testes.

Negat Gonzalez gloss. 18. a. num. 71. & 79. Mouetur primo; quia concilium probationem per scripturam expostulavit pro forma, ut constat ex dictione, nec aliter. At forma ad vnguem seruanda est, neque adimpletur per acquipollens. leg. cum si. si praei. ff. de translatio. leg. non dubium. Cod. de legib. & multis telatis docet idem Gonzalez supra. Garcia 5. par. de benef. cap. 9. numero 113. Barbosa allegat. 72. num. 5. & Aloysius Riccius praes. fori Eccles. ff. resol. 134. Secundo mouetur, quia concilium in probatione presentationum continuatarum a personis potentibus, communitatibus, & vniuersitatibus non confidit de testibus. Ergo eorum depositio nunquam admittenda est. Tertio, si in aliquo casu admitti possit haec probatio, maxime cum testes deponant de scripturarum amissione, in quibus haec continuatae presentationes continerentur, sed neque in hoc casu videtur probatio admittenda; quia haec admittit facile eluditur dispositio concilij expostulantis probationem scripturarum pro omni; si quidem facile patroni potentes inducere possunt testes ab probandum scripturas deperditas esse, & in illis continuatas presentationes haberi. Quarto, quia laepe a Rota id edictum est ut testatur idem Gonzalez supra.

11 Ceterum mihi probabilis apparet, posse dari casum, in quo per testes continuatae presentationes probentur, nempe si deponant testes de scripturarum amissione, in quibus presentationes continerentur, sic docuit in praesenti Praxis Archiepiscopi cap. 63. num. 11. Garcia 5. par. de benef. cap. 9. n. 113. in medio. Ratio praecipua est quia haec probatio per testes non obest dispositioni concilij expostulantis probationem scripturarum pro forma, tales enim deponentes de amissione scripturarum, & de contentis in illis, non tam probant presentationes ex vi suarum depositionum, quam ex vi scripturarum, de quarum tenore testantur; aequivalent enim eorum depositiones scripturarum exhibitioni. Potest ergo dici talis probatio facta esse per authenticas scripturas, non realiter exhibitas, sed per testes declaratas. Quapropter plerumque doctores docent, cum in probatione alicuius actus scriptura necessaria est, fieri posse probationem per testes deponentes de illius amissione, & renouere, ut colligitur ex cap. cum olim. el. 1. de priuilegiis. & cap. sicut de re iudicata. & Felin. num. 2. & leg. testium. in fine. Cod. de testibus, ubi Cynus, Barr. Alberic. Bald. Angelus, Salicet. & doctores communiter, & pluribus firmat Mascard. de probat. concl. 416. num. 11. & concl. 809. a. num. 3. & concl. 845. a. n. 24. Matienzo leg. 6. tit. 6. lib. 5. noua compilat. gloss. 2. num. vlt. Palacios Rub. leg. 22. Tauri. num. 7. & 9. & ibi Castillo num. 4. a. Anton. Gomez num. 28.

Modum huius probationis breuiter, & vtiliter docuit Anton. Gomez leg. 41. Tauri num. 3. Debent namque testes (inquit) deponere de scripturarum amissione, & de illarum tenore, nullumque in eis apparuisse vitium, sed omnia substantialia habuisse, locum, signum, rellationis, vel notarij. Quapropter subdit Anton. Gomez, testes ad hanc depositionem requisiti debent esse peritos litterarum, ut doctores, aduocatos, tabelliones, vel notarios, alias non plene, sed semiplene probant.

12 Statuto quod per authenticas scripturas, vel per testes de illarum amissione, & tenore deponentes probandae sint continuatae presentationes per spatium 50. annorum, assumo hos 50. annos numerandos esse ab illa prima presentatione, quae apparere effectum fuisse sortitam vique ad diem, in quo is motu iuridice Barbosa alleg. 62. num. 59. Neque a tempore immemoriali debere esse distinctos, sed potius in illo inclusos. Gonzalez gloss. 18. num. 88. cum Praxi. Archiepiscopi. cap. 63. num. 51. Ad cuius immemorialis probationem non tempus ante concilium, sed tempus decursum vique ad controuersiam spectandum est. Gonzalez num. 89. ex declaratione sacre congregationis. Facta probatione iurispatronatus iuxta concilium, & admissio ab ordinario presentatio per patronum, si in sequentibus vacationibus dubitetur de validitate iurispatronatus, non debet patronus repelli a sua quasi possessione presentandi, neque tenetur ante presentationem probare de nouo titulum esse enim patronus nimis graue, si in singulis presentationibus haec authentica tituli probatio requiratur. testatur Barbosa in remissioni. concil. sess. 25. c. 9. in princ. cont. 15. decium esse a sacra concilij congregatione, & optime Gonzalez gloss. 18. num. 15. Praxis Archiepiscopi. cap. 63. num. 3. Habet enim tunc patronus in iudicio possessorem suam intentionem fundatam, Tandem

aduerto, si ius patronatus probandum sit, non aduersus Ecclesiam, sed aduersus alium patronum tunc supradictae rigorose probationes cessant; quia concilium non de hac probatione loquitur, quae Ecclesiam vni potius quam alteri subicit, sed loquitur de probatione, quae Ecclesiam absolute relinquit subiectam, sic aliis relatis Gonzalez ad reg. mens. gloss. 18. num. 59. August. Barbosa 3. par. de potest. Episc. alleg. 7. num. 67.

13 Subdit vero concilium dicta sess. 25. cap. 9. de reformat. Reliqui patronatus omnes in beneficiis tam secularibus, quam regularibus seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in cathedrali vel collegiata Ecclesia seu facultates & priuilegia concessa tam in vi patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, presentandi ad ea cum vocantur (exceptis patronatibus super cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quae ad Imperatorem, & Regem seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos principes iura imperij in dominis suis habentes pertinent) & quae in fauorem studiorum generalium concessa sunt, in totum profus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur, beneficiaque huiusmodi tanquam libera a suis collateralibus conferantur, ac collationis huiusmodi plenum effectum consequantur.

Ex quibus verbis manifeste constat omnes patronatus ex priuilegio competentes (exceptis iis qui sunt super cathedralibus Ecclesiis, & qui sublimibus, ac supremis principibus sunt concessi) sublatis omnino esse, & tradunt doctores referendi. Quod verum habet, tamen in ipso priuilegio dictum sit, ut talis iurispatronatus sit eiusdem naturae, qualitatis, & praetogariuae, ac si esset ex fundatione, vel donatione, vel regibus concessum, quia adhuc non est ex fundatione, neque regibus concessum, sed ad illorum instar, & consequenter ex priuilegio & cum concilio excludat omnes patronatus ex priuilegio, manet hic patronatus exclusus, sic Gonzalez ad reg. mens. gloss. 18. sub num. 97. Garcia 5. par. de benef. cap. 9. a. num. 17. ubi testatur saepe a sacra congregatione declaratum fuisse. At est aduertendum patronatum ex priuilegio excludi, si priuilegium grauium sit. Nam si ex causa onerosa concessum sit, non censetur a principe derogatum per legem vniuersalem, vel latius dixi tract. de legib. disp. de priuileg. circa finem, & notauit in praesenti, ex decisione Rotae, Garcia 5. par. de benef. cap. 9. num. 120. Neque enim praesumendum est. Pontificem velle iura naturalia mutare & in praesenti materia est specialis ratio; quia illa causa onerosa aequiualet donationi, vel fundationi Ecclesiae, & loco illius a Pontifice accipitur.

PUNCTUM IV.

Quibus competat ius presentandi.

- 1 Aliqua necessaria praesupponitur.
- 2 Successione patronatus acquiritur.
- 3 Quae notabilia inde inferantur.
- 4 Translatio iurispatronatus hereditarium ad fideicommissarium, vel usufructuarium vniuersalem? Affirmant plures. Communis sententia negat.
- 5 Media via procedendum est, si quae satis argumentis oppositis.
- 6 Quid si Titius relinquat tres heredes, & vnum grauet, ut Ecclesiam adificet, an solus adificator, an omnes alij patronatum obtineant? Propendeo, ut solus adificans obtineat.
- 7 Donatione patronatus acquiritur.
- 8 Qualiter patronus legare, vel donare possit iurispatronatus.
- 9 Permutatione iurispatronatus transferitur.
- 10 Item venditione transferitur patronatus.
- 11 An ex venditione omnium bonorum iurispatronatus hereditarium censetur translatum.
- 12 Si vendas iurispatronatus contra iuris ordinem, probabiliter est te inualide vendere.
- 13 Locatione esse non acquiratur patronatus, acquiratur eius usus. Idem est de feudo, & emphyteusi.
- 14 An pignoratione ius vtilis patronatus acquiratur? Respondetur non acquiri, esto rei cui est patronatus annexus oppignerari possit.
- 15 Qualiter consociatione iurispatronatus transferatur.
- 16 Consensus Episcopi non requiritur ad translationem patronatus annexi villa, castro, &c.
- 17 Iurispatronatus si donatione, legato, permutatione in laicum transferatur consensus Episcopi requiritur, secus si in Ecclesiam.
- 18 Si vnus patronus alteri cedat ius suum, non videtur consensus Episcopi ad hanc cessionem necessarius.
- 19 Pagani, & Iudaei iurispatronatus competere non possunt.
- 20 Quid dicendum de infante, pupillo, & minore.
- 21 Tutor presentare potest ob patronatum competentem pupillo, secus curatori.
- 22 Idem dicendum de parte respectu filij, dum est sub eius potestate.
- 23 Qua presentatio praesentanda sit pupilli, an tutoria? Probabiliter est pupilli esse praesentandam.

- 24 Spiritus, & alius irregularis capax est patronatus, quidquid alij contra sentiant.
- 25 Quid de possessore iuris patronatus, & quando censetur bona iure possidere.
- 26 An post licentiam concessam clericum nominare possit patronatum possidens? Probabilis est posse.
- 27 Quid de marito, an praesentare possit: ob patronatum uxori competentem?
- 28 An iura patronatus annexi uxori bonis in dotem datis transeant in maritum. Alij affirmant, alij negant.
- 29 Media via proceditur.

1. **C**onstat ex supradictis hoc ius in radice, & proprietate competere fundantibus, constituantibus, & dotantibus Ecclesias, & quibus a Pontifice est concessum. At per translationem omnibus illis competit, in quos hoc ius a primo possidentibus fuerit translatum. Videndum autem est, qua ratione transferri possit, ut inde constet qui possit illud habere.

Quadruplici via transferri ius patronatus potest, ut *disp. de Simonia puncta 4. dixi*. Primo, iure hereditario seu ex testamento. Secundo, donatione. Tertio permutatione. Quarto, venditione. *Glossa in cap. praesentis. 16. quae. 7. Innocent. in Rubrica iure patronatus. Azor. 2. part. instit. mor. lib. 6. cap. 20. quae. 4. August. Barbosa 3. par. de potest. Episc. alleg. 71. num. 1.* Ut igitur doctrina iuribuscum intelligatur, appendendum est dupliciter ius patronatus tibi competere posse, aliud quod tibi competit ratione personae, quale est illud, quod tibi, tuisque hereditibus & successoribus competit ob fundatam Ecclesiam, vel privilegium a Romano Pontifice concessum: aliud, quod tibi competit ratione alicuius villae, castri, & praedij, cui est ex fundatione ius patronatus annexum. Primum voco ius patronatus personale, quia a rebus, & possessionibus est distinctum, & personam comitatur. Secundum est reale, quia rebus ipsis inhæret. Iis positis.

2. **P**rimo transfertur ius patronatus successione *cap. considerandum. 16. quae. 7.* qui enim succedit in hereditate, eo ipso patronatum consequitur, siue sit consanguineus, siue extraneus: quia transit cum hereditate, *cap. cum saculum. de iure patronatus. clem. plures. de iure patron. Abbas cap. 1. de iure patronatus. 2. Francisc. Leo in thesauro fori Ecclesiastic. 2. par. capit. 6. num. 2. Riccius in collect. decis. p. 4. collect. 102. 5. August. Barbosa 3. par. de potest. Episc. alleg. 71. num. 3. Azor. 2. part. instit. mor. lib. 6. cap. 20. quae. 19. in medio.* Quod verum habeat siue heres sit vir siue femina: quia sequitur hereditatem, & probat *cap. fin. de concess. praebenda. cap. ex litteris. de iure patronatus. & ibi Abbas Azor. supra. Garcia 4. par. de benef. cap. 9. num. 142.* Adde feminam succedere in iure patronatus maiori tati anexo, si in matrimonio succedat: quia principale trahit ad se accessorium. *Molin. lib. 3. de primogen. cap. 6. num. 4. & c. 7. num. 19. & Mol. Iesuita tom. 3. de iustit. disp. 627. m. 13. Garcia supra num. 145.* Item succedit in iure patronatus pro consanguineis, vel de familia sacerdotis, quia non est alienum ab hoc iure, ut in *feminam cadat. Garcia benef. 4. par. cap. 9. num. 144.* alios referens.

3. **H**inc fit filium renunciantem hereditati non acquirere ius patronatus hereditarium, sed cum hereditate transire. *Barbosa alleg. 71. num. 4. Azorius quae. 11. 9.* Fit secundo casu, quo multi sint haeredes, omnibus competere aequaliter, tamen si inaequaliter, hoc est si in portione inaequali haeredes sint, quia iura incorporalia indivisibilia sunt ut colligitur *ex leg. si sepulchrum. Cod. de Religios. & sumptibus. finer. ac proinde omnes ad beneficia aequaliter praesentare possunt, & omnibus honorificentior locus debetur, omnibusque in egestate constitutis succurri debet. Hac tamen differentia, ut locus honorificentior, & subsidiarius in necessitate debeat, cuilibet patrono in solidum, ac si cum alio in patronatu non communicat; ac praesentare ad beneficium non sic cuilibet patrono debetur, sed simul cum aliis: quia ius nominandi unum & indivisibile est in omnibus patronis, sic Azor. ex communi sententia *dista. 2. parte. instit. mor. lib. 6. cap. 20. quae. 9.* Ex quo manifeste colligitur in iure praesentandi, & nominandi non succedere haeredes per capita, sed per stirpes, ut deciditur in *clem. plures. c. 1. de iure patron. ita ut si petrus Ecclesiae fundator tres filios relinquat superstites, Didacum, Franciscum, & Ignacium, inter quos hereditas dividitur: omnes illi filij ius habent praesentandi, non quilibet seorsim ab aliis, sed simul cum aliis, & est omnibus nominationibus una nominatio valida consurgit. Quod si illi filij plures alios filios inaequaliter habeant, Didacum unum, Franciscus duos, Ignacius tres, tres filij unam tantum vocem habent, quae non excedit vocem, & nominationem factam ab uno filio Didaci: quia omnes illi nominant non ut suas, sed ut personas patrum representant, sic Gonzalez *gloss. 45. num. 61.* Azorius 2. part. instit. mor. lib. 6. cap. 20. quae. 9. Tiraquel *de iure primogen. quae. 36. num. 3.* August. Barbosa *alleg. 72. num. 70.* Stephan. Gratian. *discip. fren. cap. 52. num. 18.***

4. **D**ifficultas est: an ius patronatus hereditarium transeat ad fidei commissarium, vel usufructuarium vniuersalem? Affir-

mant plures, gratissimique doctores. *Ludo. ic. Roman. leg. si patroni. in princ. ff. de Trebell. & leg. Titius eodem tit. num. 5. Mol. lib. 1. de Hispanor. primogen. cap. 24. a num. 7. Gutierrez de iur. 3. part. cap. 29. num. 15. inclin. noster Mol. tom. 1. tract. 2. de iustit. disp. 118. in fine.* Ratio praecipua est: quia in fideicommissarium, & usufructuarium vniuersalem transit hereditas. Ergo tranfire debet ius patronatus hereditarium anezum. Secundo, quia usufructuarium vniuersalem conceditur omnia iura realia & personalia villae, *leg. 1. & alii. ff. de Trebell.* Ergo concedi debet ius patronatus. Tertio, ius patronatus alienari potest inter viuos titulo vniuersali. *cap. ex litteris. de iure patronatus. leg. quaedam. ff. de acquir. rerum domin.* Ergo & alienari potest ex testamento.

Ceterum communis sententia oppositum defendit. *Coar. tuu. cap. Raynatus de testament. §. 9. num. 8. & lib. 2. var. resolut. cap. 18. num. 8. Anon. Gomez tom. 1. var. cap. 5. num. 29. Eman. Acofta. cap. si parte par. 1. in verbo Trebellianica. num. 4. August. Barbosa 3. par. de potest. Episc. alleg. 71. num. 5. Praecipuum fundamentum desumitur ex *leg. quia perinde. §. si iusta. ff. de Trebellian.* ubi restituta hereditate iura sepulchrorum apud haeredem remanent, & ex *leg. si quis sui heres. ff. de Re. ligios. & sumptibus. finerum.* ubi si quis sui haeres, & haeredibus ablata sit ei quasi indigno, penes cum iura sepulchrorum manent. Ergo idem dicendum est de iure patronatus antiquo hereditario. Tum quia hoc ius patronatus est ius iuspatronatus est modum pecuniarium non respicit, sicut ius sepulchrorum. Tum quia ius patronatus antiquum, & hereditarium haeredem videtur sequi, non alium. Aliud fundamentum desumitur ex *leg. si patroni filius. ff. ad Trebellianum.* ubi ius patronatus hereditarium remanet penes haeredem grauatum, & non tranfit ad fideicommissarium. Ergo idem dici debet de iure patronatus.*

5. **I**nter has sententias media via procedendum est. Ius patronatus reale sit, hoc est annexum alicui villae, aut castro, quod castrum in fideicommissarium, vel usufructuarium transferatur, transferatur etiam ius patronatus: quia est accessorium. At si ius patronatus personale sit, quale est restitutum Titio eiusque successoribus, nequaquam in fideicommissarium, vel usufructuarium transferatur, sed penes haeredem, & successorem remanet: quia transferri non potest contra voluntatem instituentis. At institutor solum Titio, eiusque haeredibus, & successoribus patronatum applicuit. Ergo usufructuarium excludit manet: quia usufructuarium non est eius haeres, & successor. Et confirmo. Haeres grauatus restituitens hereditatem fidei commissario, non proprie hereditatem, sed bona per hereditatem accepta restituit, neque enim fideicommissarium haeredem facit. Ergo per hanc restitutionem fideicommissarius & usufructuarium haeredes non sunt. Ergo necque patroni esse possunt. Ex ista hanc distinctionem conciliat supradictas sententias *Garcia 4. par. de benef. cap. 9. a num. 18.*

Hac distinctione posita facile est respondere argumentis primae, & secundae sententiae, quatenus nobis obesse possunt. Argumenta enim primae sententiae non probant, si ius patronatus annexum sit alicui rei determinatae, illa transiit transferri ius patronatus, ac quando ius patronatus personale est, & bonis adhaerens, translatione bonorum ius patronatus non transferatur. Cum vero in primo argumento dicitur in fidei commissarium transferri hereditatem, negandum est transferri hereditatem formaliter: si quidem non hereditas formaliter, sed bona hereditaria transferuntur; ac proinde ius patronatus antiquum, & hereditarium, quod hereditatem formaliter sequitur, non transferatur. Ad secundum argumentum dico, fideicommissario, & usufructuario competere omnia iura realia, & personalia, quae haeredi competunt ob bona per hereditatem acquisita, non tamen ea iura, quae illi competunt iure largiuntur, vel successione. At cum patronatus personalis est antiquus, & hereditarius, non ex bonis acceptis, sed ex sanguine vel successione habetur, ac proinde non communicato sanguine, vel successione, transferri non potest. Ad tertium, concedo ius patronatus alienabile inter viuos legari etiam posse in testamento: nego tamen ius patronatus personale sic centri alienatum, ex eo praecise quod usufructuarium vniuersalem constituit: solum enim constituit usufructuarium rei, non patronatus. Argumenta vero secundae sententiae probant, ius patronatus personale penes haeredem, & successorem manere restituta hereditate. Fateor tamen *ex leg. quia perinde & alii.* non satis firmiter colligi, quia ut pulchre probat *Mol. de prim. lib. 1. cap. 24. a num. 9.* plurimum differt ius sepulchrae a iure patronatus: ac proinde ex eo quod ius sepulchrae in usufructuarium non transferatur, insipiri non potest ius patronatus non posse transferri. Quapropter firma ratio, cui innotuit est, quia translatio est contra instituta dispositionem, quae solum ius hereditatis, & successoribus patronatum concessit.

6. **R**ursus dubitare potes, si Titius relinquens tres haeredes unum eorum grauet (casu quo grauari possit) ut ex propria hereditate bonis Ecclesiam adificet, ipse vero id faciat ex consensu Episcopi, quis sit illius Ecclesiae patronus. Solus adificator, an omnes eius haeredes: *Coar. tuu. 2. var. resolut. c. 18. in fine.* censet omnibus patronatum competere. *Mouet, qui*

DE
S
P
A
L
I
I

nomine Titij Ecclesia edificata est, & ex illius iussu, ac mandato, ac proinde Titij hereditati patronatus acquiritur. Ergo acquiritur omnibus Titij heredibus. Et confirmo. Si Titius ex suis bonis Ecclesiam edificaret, omnes eius heredes patroni essent, sed cum hereditate alicui relinquatur sub conditione Ecclesie edificandae, virtualiter conferitur ipse Titius Ecclesiam edificare. Ergo etiam in hoc casu omnes eius heredes patroni sunt, & fauet *lex his consequenter*. §. 1. *vers. sed & nocumentum*. ff. *famil. erec. fundat.* ex qua lege id adnotat Bald. in *rub. Cod. vers. inter alios acta. col. 1.*

Verum mihi haec sententia non satis probatur: magis enim propendo in eam, quae affirmat solum aedificantem Ecclesiam ius patronatus competere. Moverit; quia in supradicto casu haeres patronatus nomine proprio & propriis bonis sub ea sibi conditione relicta Ecclesiam edificat. Ergo alij haeres participare de patronatu non possunt; quia in tantum possent de patronatu participare, quantum ex bonis Titij, & nomine ipsius Ecclesiam edificata esset. Cum autem non Titius, sed eius haeres, neque ex bonis Titij, sed eius heredis à Titio relicta Ecclesia edificata: ficit sane nequaquam alios coheredes participare posse in patronatu. Aliud esset, si Titius ex suis bonis segetaret quantitate sufficientem Ecclesiam edificandam, & alicui ex suis heredibus aedificationem committeret, tunc enim omnes haeres Titij patronatum consequerentur; quia nomine Titij Ecclesia edificatur, & ex illius bonis formaliter.

7. Secunda via, qua ius patronatus in alium transferretur, est donatio, cap. *ex insinuatione*, cap. *nullus*, de iure patronat. & tradit Glossa cap. *pie merito*. 16. *questio. 7.* Et in dicto *cap. ex insinuatione*, verbo *liberaliter*. Tiraquel. in *leg. si unquam*. Cod. de *rem. ad. donat.* verbo *donatione largitus*, num. 53, August. Barboia 3. *par. de potest. episc. alleg. 7. num. 20.*

8. Difficilis autem est, an patronus donare, vel legare ius patronatus possit, cui sibi placuerit?

Cui difficultati respondeo, aut ipse patronus est patronatus institutor, aut ab instituente patronatum accepit; si ipse est patronatus institutor, & descendentes habeat legitimos, potest ius patronatus vni filiorum donare, aut praelegare, neque alij conqueri possunt de inofficiosa donatione facta, quod maxime habet verum si Ecclesiam edificasset ex bonis, de quibus ipse absque praedictio filiorum disponere possit, sic Lambertini. de iure patronat. lib. 1. p. 2. *quest. 3. art. 7.* Couatrou. alii relatis, lib. 2. *cor. resp. cap. 18. num. 9.* Alteri autem à filiis credere non posse hunc primum patronatum patronatum relinquere in casu quo patronatum acquisisset ex bonorum dispositione de quibus extra filios disponere non possit; quia alias talis dispositio inofficiosa esset filiis, & retractanda. Et praeterea, quia cum talia bona, quibus patronatus acquiritur est, ad filium legitimum pertineant, & ius patronatus ob illa acquisita pertinere debet. Secus vero dicendum, si acquisisset ex bonis, de quibus libere disponere poterat. At si ex privilegio sibi esset concessum, videndum est qua forma concessum sit: si enim concessum sit sibi, sicut liberis non poterit extra illa transferre; quia filij non à patre, sed à Pontifice immediate patronatum acquirunt. Secus vero esset, si alicui concederetur cum potestate transferendi absque personae determinatione.

Sed quid si primas institutor patronatum reliquit Petro, eiusque filijs, nepotibus, &c. successis, poterit Petrus, aut eius filius, aut nepos patronatum transferre in quem sibi placuerit in praedictio eorum, qui ab instituente vocati sunt? Affirmat Casar Lambertini, de iure patronat. lib. 1. p. 2. *quest. 2. art. 6.* & Montentur, quia vivente Petro nullum ius habent in patronatu eius successores. Ergo absque praedictio illorum transferre poterit Petrus patronatum. At contrarium omnino tenendum est, quia ratione institutionis omnes successores habent ius succedendi in patronatu, quo iure privari non possunt ex causaque voluntate: si autem patronatum transferri possit pro libito possidentis, tam successores supradicto iure privarentur, quod concedendum non est; ita tradit, aliis relatis, Couatrou. 2. *cor. cap. 18. num. 9. vers. sed quartum* Garcia 5. *par. de benef. cap. 9. num. 11.* & 70.

9. Tertia via, qua ius patronatus in alium transferretur, est permutatio, cap. *nemine*. 16. *quest. 70.* Pro quo adverte, si ius patronatus reale sit, hoc est alicui villae, vel praedio annexum, permutari poterit cum aliare temporali, facta villa, vel praedij permutatio; quia tunc non spirituale cum temporali, sed potus temporalia permutantur. At si ius patronatus personale sit, nequit cum re temporali permutari, sed cum alio iure spirituali, iuxta textum in *cap. ad questiones. de rem. perm. & tradit Azor 2. p. *inst. moral. lib. 6. cap. 20. q. 7.* esse enim implicia spiritualis iuris venditio.*

10. Quarta via transferendi ius patronatus est venditio. cap. *cum saculum*, & ibi *gloss. verbo emptorium*, de iure patronat. Si patronatus personalis sit, nequaquam absque labe simoniae transferri poterit venditio; quia est invidibilis autem villae, vel castro annexa sit, vendita villae, aut castro manet translatus. Debet tamen non plus vendere villam, aut castrum ob patronatum annexum, quam si illo careat, alias tacite vendit res sine patronatu, sicuti non potes vendete calicem consecratum

pluris ob consecrationem, quam si consecratus non esset, Azor. 2. p. *inst. moral. lib. 6. c. 20. quest. 8.* Cui communi doctrinae contradicit Garcia 5. *par. de benef. cap. 9. num. 35.* & fauet noster Mol. 3. *de inst. iur. 2. disp. 620. num. 6. ad finem*; moti ea ratione, quia res eo pluris aestimatur, quo excellentioribus qualitatibus, ornata est, ac qualitas patronatus est nimis excellens. Ergo ratione illius pluris res aestimari debet. Neque obstat, si dicas esse quidem rem maiori aestimatione dignam ob patronatum, sed non aestimatione, qua pretio comparari possit, sed alterius ordinis, & rationis; quia patronatus non est qualitas temporalis, sed spiritualis. Non inquam obstat, quia patronatus non est qualitas pure spiritualis, sed habet temporalitatem annexam, v. g., honorificentiorum locum pro patrono in Ecclesia, & Ecclesiam obligatam ei in necessitate subvenire. Ergo ob has rationes pluris aestimari villa poterit, maiorque pretio vendi, quam alias venderetur. Faveo non videri hoc improbabile. At quia communis sententia defendit simoniam esse, si pluris ob patronatum villa, vel castrum vendatur, quam alias venderetur, ideo dicimus has qualitates temporales patronatus annexas non constituere villam, vel castrum pluris vendibile; quia non ipsis qualitatibus per se, sed iuri spirituali, ex quo nascitur, attenditur. Et cum hoc ius spirituale sit, & invidibile; ea de causa non reddit villam, cui annexatur, maiori pretio dignam.

11. Dubium tamen est, an ex venditione honorum omnium censeatur translatum ius patronatus haereditatum nulli speciali praedio determinate annexum? Cui dubitationi *er. de virtus religion. opposita. disp. de Simon*, respondi, & negativam partem defendi; quia dictum ius patronatus non transit cum venditione verum singularium, & specialium, cum illi annexum non sit, ac cum omnia bona venduntur, omnium debet fieri specifica, & singularis traditio. *leg. qui tibi. Cod. de heredit. vel act. vend.* Ergo illis venditis non transferretur ius patronatus, quod solum in consequentiam venditione transferri potest, & ita tenet Lambert. de iure patronat. 2. p. lib. 1. *quest. 5. art. 15.* Eman. Costa *cap. si pater de restam. in 6. verbo Trebellianica. numero 7.* Garcia 5. *par. de benef. cap. 9. n. 13.* Suar. *tom. 1. de relig. lib. 4. de simon. cap. 28. num. 19.* & segg. & aliis allegatis Barboia 3. *par. de potest. episc. alleg. 7. num. 31.* & segg.

12. Sed quid si de facto contra iuris prohibitionem vendas ius patronatus, erit ne venditio valida? Affirmat Suar. lib. 4. *de simon. c. 57. n. 13.* quia nullibi invenitur irrita ipso iure: nam licet in Concilio Trident. *sess. 25. cap. 9. de reformat.* dicatur, vt nullus ius patronatus transferre in aliquem contra canonicas sanctiones praesumat; alioquin ipso iure patronatus priuatus existat; non inde inferret translationem nullam esse, sed esse annullandam, sicuti diximus de alienatione honorum ab haeretico facta ante declaratoriam sententiam, quae quidem alienatio valida est, esto rescindenda venia. Nihilominus probabilius credo, venditionem invalidam esse, neque posse emptorem patronatum retinere, sed manere penes vendentem, quousque sententia declaratoria criminis accedat. Moverit, quia patronatus in neminem transferri potest, in quem Ecclesia non consenserit, quia ex voluntate Ecclesiae hoc ius spirituale communicatur, & non aliter. At Ecclesia translationem simoniacam reprobatur, & detestatur, omnesque tales actiones irritat, & annullat, cap. *quomodo pactum. de pactis. cap. praeerea. de transactio. cap. ex qua. 1. quest. 3.* ergo talis venditio nulla est, & consequenter ius patronatus non est ex illa translatum, & ita tenet Azor. 2. *par. inst. moral. lib. 6. cap. 20. quest. 8.* Garcia 5. *par. de benef. cap. 9. n. 9.*

13. Ad hunc modum reducitur translatio iuris patronatus per locationem pignorationem, fundum vel emphyteum, ac denique confiscationem. Et quidem locatione transferri non potest, quia non est capax locationis. Idem sentit Azor. 2. p. *inst. moral. lib. 6. cap. 20. quest. 11.* de iure patronatus reali rebus ipsis annexo; quia ratione locationis non acquiritur conductor dominium directum, vel vile rei locatae, ac proinde neque ius patronatus. Caeterum mihi probabilius apparet locatarium locatione durante patronatum habere; quia virtute universalis locationis communicatur locatario potestas vtendi re, & consequenter percipiendi omne ius fructus; cum autem praecipuus fructus sit ius patronatus, illo vti poterit locatarius, & videtur casus decisis in *cap. ex litteris. de iure patronat. & ibi gloss. ff.* Hinc à fortiori constat feudo, & emphyteum ius vile patronatus transferri; quia emphyteuta, & feudatarius habet vile dominium rei in feudum, vel emphyteum datae. Azor. *supra. quest. 12.*

14. Minor dubitatio est de re in pignus à creditore accepta, an cum pignoratione patronatus transferatur? Videtur transferri, quia concedens pignus illo vti non potest; siquidem ex pignoratitia actione priuatur potestate vtendi re in pignus data; aliis nullus esset vtilitatis pignoratia, si ea non obstantem posset debitor re pignotata, & fructibus illius vti. Si autem debitor vti patronatu non potest, efficitur sane in creditorem cum pignore translatus, ne dicamus vsum patronatus extingui esse. Ob hanc rationem à *Zor. dicto cap. 20. q. 13.* estimat rem, cui est ius patronatus annexum, non posse oppignerari; adducit

cit Glossam in cap. ultim. de concess. prebenda, quae nihil dicit. Ceterum rem, cui est ius patronatus annexum, oppignerari posse mihi videtur probabilis; quia nullus est text. huic contractum prohibens; si enim venditio prohibita non est, à fortiori neque pignorat. Neque obest ratio in contrarium allegata. Credo namque penes debitorem manere ius patronatus non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad illius usum, quia ex pignoratitia actione non transfertur in creditorem ius vendi pignore, quia pignus solum conceditur ad debiti securitatem ac proinde omnis usus pignoris, qui huic securitati non obstat, debitori remanet: at vltus patronatus nequaquam securitati debiti obest, ergo remanet debitori. Adde creditorem obligatum esse restituere omnem fructum, quem ex pignore accipit: vel in sortem computare. cap. 1. de iuris. leg. 1. §. 2. ff. de pignorat. act. At si in creditorem ius patronatus cum pignore transferretur, ipseque praesentaret, non apparetur qua ratione iste fructus, scilicet praesentatio restitui possit, aut eius estimatio, cum sit supra omnem estimationem. Dicendum ergo est nequaquam in creditorem ius patronatus cum pignore transire, & ita tenet aliis relatis, & affirmans esse communem sententiam, Gregor. Lopez leg. 9. §. 15. part. 1. verbo empenado, tametsi contrarium indicet illa lex.

15 Tandem de consecratione esse potest dubitatio; an per illum ius patronatus in fideum transferatur: ed huic difficultati tractat, de fide. disputat. de partis temporalibus. Iatificimus, nostramque sententiam pluribus doctoribus, & decisionibus Rorae comprobat Garcia quinta parte de benef. capite nono, à num. vigesimo sexto.

16 Restat pro intelligentia supradictarum translationum aduertente consensum Episcopi, seu illius, ad quem beneficii institutio pertinet, aliquando necessarium esse, neque aliter fieri supradictam translationem posse. Quando vero contingat, pergitur explicare. In primis non requiritur hic consensus ad translationem iuris patronatus accessorium venditioni, vel donationi, locationi, feudo, emphiteusi, villae, vel castri habentis ius patronatus annexum: colligitur ex c. cum scilicet de iure patron. §. ubi Abbas, c. ex litteris eodem titulo & tradit August. Barbosa tertia parte de potest. Episcopi. alleg. 7. n. 10. Suarez tom. 1. de religione. lib. 4. de simon. cap. 2. §. 8. num. 17. Barbosa 3. part. de potest. Episcopi. allegat. 7. n. 46.

17 At si ius patronatus personale sit, & donatione, legato, permutationeve transferatur in alium, distinguendum est. Si transferatur de laico in Ecclesiam, vel locum religiosum, vel in clericum nomine Ecclesiae, nullus consensus requiritur, colligitur ex cap. illud. de iure patr. ubi religiosio loco ius patronatus conferendi liberam habeat patronus facultatem, & capite unico, eodem titulo, in 6. habetur eam donationem firmam esse, & tradunt communiter doctores, vt testatur Azor. 2. par. in ff. mor. lib. 6. c. 20. quast. 5. Suarez. de simon. c. 28. n. 15. Stephan. Gratian. disceptat. forens. c. 177. n. 3. Barbosa 3. part. de potest. Episcopi. alleg. 7. n. 11. §. seqq. Ratio esse potest, quia est fauor Ecclesiae, quod re deat ad ipsam ius patronatus Neque obstat c. nullus, c. quod autem, ubi non potest absque Episcopi consensu Ecclesia conferri monasteriis, aut clericorum collegiis. Non inquam obstat, quia loquitur in supradicti text. de collatione, non de praesentatione. Verum si ius patronatus de laico in alium laicum transferatur, consensus ordinarij requiritur, est communis sententia, vt testatur Azor. Suar. Stephan. Grat. Barbosa, & alij apud ipsos sup. colligitur ex c. illud. de iure patron. c. cum eodem tit. in 6. argum. à contrario sensu. Triplex ratio huius consensus assignari potest. Prima ne fiat simoniaca translatio, cuius periculum maxime vitatur examinatione facta ab ordinario, & consensu illis praestito. Secunda, vt eodem tempore prorogetur patronatus, quo fuit primo institutus, & cum primo institutus sit ex ordinarij consensu, ex illo prorogari debet. Tertia, ne damno afficiatur Ecclesia, assignando ei patronum suspectum, & iniustum. Quod si ius patronatus de Ecclesia in Ecclesiam, vel in laicum transferendum esset, ille consensus necessarius est, qui ad alienationem rerum Ecclesiasticarum expostulatur, & notauit Barbosa d. alleg. 7. n. 27. Est enim talis translatio vera iuris immobilis alienatio.

18 Difficultas autem est, an casu quo plures existant patroni alicuius Ecclesiae, possit vnus alteri cedere ius patronatus, quod habet absque ordinarij consensu? Negant Holtens. Panormit. Ioann. Andr. & alij quos refert Lambertin. lib. 1. de iur. patron. 2. p. 9. 2. de 11. Mouentur, quia haec cessio iuris quaedam est donatio, c. veniens, de restibus, sed nullus laicus alicui laico donare patronatum potest. Ergo neque hoc ius cedere. Secundo, quia in hac cessione interuenire potest labe simoniae, sicut in qualibet alia translatione. Tertio, quia potest contingere, vt is in quem fit translatio iniuris Ecclesiae sit, & grauius cum vexet si ius patronatus integrum habeat.

Nihilominus plures doctores (quibus videret assentiendum) esto assentem conueniens esse, vt consensus ordinarij in hac cessione intercedat, at non reputant necessarium, sic Lambertin. supra Azor. 1. p. in ff. mor. l. 9. c. 20. q. 6. Praxis Episcopi. 1. par. verbo in patronat. §. 2. verbo secundum dubium, Decisio Ro. apud Farinac. in nouissimis p. 1. §. 2. decis. 707. n. 1. Barbosa alleg. 7. n. 28. Ratio esse potest, quia haec cessio non constituit nouus patro-

nus, sed potius ex iis qui antea erant, vnus extinguitur alio intergre constituto. Quod Ecclesiae damnosum regulariter non est potius eam Ecclesiae expedire vni, quam pluribus subici, praecipue cum ille qui subicitur, notus iam sit, neque prauium potest Ecclesiam vexaturus, alias si Ecclesiam vexaret, cum dimidiat patronatum haberet, non illum Ecclesiae in patronatu consecrasset. Est ergo haec cessio utilis Ecclesiae, ac proinde absque expresso ordinarij consensu fieri potest.

In iis casibus, in quibus consensus ordinarij requiritur, si ex post facto accedat, sufficit ad translationem validam constitucionem, quia non tam ad valorem translationis; quam ad illius firmitatem vltus expostulatur, & tradit Flamin. de resignat. lib. 8. q. 10. num. 7. §. 8. Menoch. de praesumpt. lib. 6. q. 34. n. 14. cum sequentibus, Barbosa 3. p. de potest. Episcopi. allegat. 7. n. 18. Azor. 2. p. in ff. mor. val. lib. 6. cap. 20. quast. 5. in fine.

19 Huculque diximus de modis, quibus patronatus obtineri potest. Restat examinandum, an ab omnibus indifferenter possit obtineri? Et primo dubitatur de Pagano, & Iudaeo, eo quod iudificare Ecclesiam possint, vel emere rem, cui ius patronatus est annexum? Nihilominus dicendum est omnino incapaces esse iuris patronatus. Quia ad hoc ius nullus obtinere potest, nisi cui ab Ecclesia fuerit concessum. At Ecclesia fidelibus tantum concessit, vt constat ex c. quicumque. 16. q. 7. ubi, quicumque fidelium, & c. pia memis, eadem causa §. q. ubi, pios, seu Christianos hominum, & c. Frigidus, eodem ubi, qui Christianis debetur, ubi Gloss. in fine. Ergo Iudaeus patronus esse non potest, ita notauit Azor. 1. p. in ff. 1. §. c. 21. q. 7.

20 Secundo dubitatur de infante pupillo, & minore, an obtinere patronatum possint? Et ratio dubij est; quia caret discernit sufficienter ad praesentandum. Verum hoc parum momenti est. Nam esto infans discernit careat, habere potest tutorem, qui nomine ipsius praesentationem faciat, ac proinde patronus esse potest. Item quilibet infans capax est legati, & haereditatis, ergo & patronatus haereditati annexi; & ita tradit Anbas c. 1. de iure patron. n. 5. Ioann. Andr. c. cum ex eo de erection. in 6. Archidiacon. cap. decernimus. 16. q. 2. Frederic. conf. 97. Azor. 2. p. in ff. moral. lib. 6. c. 21. q. 14. Quod si pupillus maior septennio sit ius patronatum obtinet, vt nominat clericum possit etiam absque tutoris, vel curatoris autoritate; quia nullibi cauetur hanc autoritatem in hac nominatione requiri, sicut neque requiritur in sponsalibus contrahendis, sic aliis relatis docuit Azor. supra Lambertin. 1. p. de iure patronat. lib. 2. q. 2. art. 9. §. 10. §. 3. p. 14. q. 6. art. 1. Garcia 5. part. de benef. cap. 9. num. 133.

21 Tertio dubitatur de curatore, & tutore, an filij pupilli patronatum obtineant? Respondeo nequaquam obtinere; quia pupillus patronatum retinet, difficultas est, an obtineat ius praesentandi? Et quidem cum pupillus infans est; hoc est minores septennio, vel ob amenciam aut furiam discernit caret, certum est praesentare posse; quia tunc eius clemens praesentare non potest, & ipse nomine eius praesentationem facit, sic Azor. d. q. 14. & supponit Garc. sup. Si autem pupillus discernit habeat, communis sententia defendit tutorem praesentare non posse; quia tutor non administrat spiritualia, vt cum Gloss. c. ex eo de iur. in 6. verb. suffragium in ff. Roch. Pain. Rebuff. & alii docet Garc. d. c. 9. n. 286. Azor sup. Ceterum mihi probabilis apparet, praesentare posse tutorem, quia tutor praecipue datur ad regendum personam pupilli. Ergo ratione huius personalis legitimis praesentare ad beneficium poterit, & ita tradit Garc. sup. n. 135. Secus vero dicendum videtur de curatore, qui cum principaliter datus sit pro administratione bonorum minoris, & non personam patronatum competentem minori, & eius bonis non annexum non videtur administrare posse, neque ad beneficia vitare illius praesentare; sic Garcia n. 196. Dices, in regno Castellae, decima fructuum ex bonis pupilli, & minoris debetur tutori, & eura ori; iuxta l. 2. r. 7. lib. 3. fori. Ergo ratione illius praesentationis poterit in parte ad beneficia, quia praesentatio fructus est bonorum pupilli. Respondeo decimam fructuum ex quibus pupillus, & minor ali, & sustentari possunt, vt constat ex supra d. leg. ibi mantingalos de los frutos y tome parasi el diez mo. Et praesentatione autem neque minor, neque pupillus alij possunt. Item decima, quae debetur curatori, est pretium laboris impensum quod esse non potest praesentatio. Adde ius praesentandi indubitatum esse. c. 1. de iure patronat. non igitur conuenit ex parte potest tutori vt latius profecquitur Ioann. Gutier. 3. p. de tractat. c. 29.

22 Idem quod dictum est de curatore, & tutore dicendum est de patre respectu filij, dum sub eius est potestate, posse inquam patrem praesentare ad beneficia iuris patronatus competentem filio, dum filius impubes est, quia toto eo tempore personae filij administrationem habet. Secus vero post pubertatem; quia tunc cessat filij administratio, & solum in eius bonis conceditur praecipue cum hac administratio spiritualia respiciat, in quibus iuris sui iuris est neque patria potestas ad ea extenditur. Ab hac doctrina excipendus est patronatus competentis filio ob bona aduentitia, quorum pater habet vltimofructum; quia ratione illius praesentare ad beneficium poterit, & non ipse filius, vt bene dicit Garcia 5. part. de benef. c. 9. num. 20.

23 Quod si iniquas, quae praesentatio praefertenda est, cum tutore

DE
AS
PAL
II

29 Inter has extremas sententias media via cenſeo procedendum iuxta doctrinam, quam præ omnibus doctis, & elegantius tradit Covarruvias *præd. quæſt. 100. c. 2. 8.* Affirmat namque bona dari poſſe dupliciter vel æſtimata æſtimatione, quæ facit emptionem, vel quæ emptionem non conſtituit. Quando autem hoc contingat, latè ipſe explicat. Si bona in dotem dantur æſtimata æſtimatione, quæ facit emptionem, cenſeo non vxori, ſed marito patronatum competere, quia illorum bonorum maritus fit dominus, neque tenetur ſoluto matrimonio ea vxori reddere, ſed eorum æſtimationem tantum, ut bene etiam comprobatur Anton. Gomez. *leg. 50. Tauri. 2. numero 44.* At ſi bona in dotem data ſic æſtimata non ſint, probabilius cenſeo, neque maritum habere eorum dominium, neque iura patronatus. Quia illorum bonorum maritus ſolum habet adminiſtrationem, pro matrimonio oneribus ſuſtinentis, ergo non patronatus.

PUNCTUM V.

Intra quod tempus liberum ſit patrono nominare ad beneficium inſtituendum.

- 1 Ante vacationem fieri nominatio non poſſit.
- 2 Patrono laico 4. meſes conceduntur, ſex Eccleſiaſtico.
- 3 Hoc tempus à die vacationis nota computatur, & qualiter ſcientia probetur.
- 4 Tempus ſemestre continet dies feriatus.
- 5 Patrono impedito non currit tempus.
- 6 Pendente lite inter patronos, ſi intra tempus non præſentent, amittunt ius præſentandi pro illa vice.
- 7 Secus dicendum ſi lis mouetur cum ordinario, vel inter ipſos præſentatos.
- 8 Ordinario licitum eſt tempus prorogare patrono ad præſentandum.

QUOUſque beneficium vacet, certum eſt, non poſſe à patrono nominationem fieri, *cap. illud. de iure patronatus c. vii. de conceſſ. præbende.* Non enim poſſet fieri nominatio illius, cuius fieri non poſſet inſtitutio. Adde autem vacationem beneficii nec promiſſio nominationis futuræ fieri poſſet, nec facta teneat etiam beneficii vacatione ſuccedente. Auguſt. Barb. 3. p. de poſſeſ. *epiſc. alleg. 72. à n. 1. præcipue 6.*

1 Facta vacatione conceditur patrono laico, hoc eſt illi, cui patronatus competit titulo patrimonij, quatuor meſes, ut nominationem facere poſſit, *cap. quoniam. cap. cum propter. de iure patronatus. cap. unico. §. verum de iure patronatus. in 6. & tradunt omnes; ſi autem iuripatronatus mixtum ſit ex laicis, & Eccleſiaſticis, communis ſententia docet ſemestre ad præſentandum illis eſſe conceſſum, tamen ſi laici ſortem ab Eccleſiaſticis nominarent, quia ratione communionis priuilegium conceſſum Eccleſiaſticis communicatur laicis, & magis dignum trahit ad ſe minus dignum: ſic Gloſſa ſin. in dicto §. verum, & ibi Archidiacon. Dominic. Franc. & alij, Panormitan. *capit. cum de iure patronatus. ſeu de benef. 3. part. quæſt. 11. num. 28.* Garcia 5. p. de benef. *cap. 9. num. 210.* Aloyſius Riccius in *praxi aurea. reſol. 458.* Auguſt. Barbola 3. part. de poſſeſ. *epiſc. alleg. 72. n. 131.* Gabr. Vaſq. *opuſc. de benef. c. 2. §. 1. dub. 3.* Quod tamen diſſicultate non caret, alias poſſent Eccleſiaſtici variare in præſentatione, ſicuti poſſunt laici. Item ſi priuilegia, & iura Eccleſiaſtici patronatus laicis communicantur, cur non communicantur onera, & detractiones, quæ Eccleſiaſticis patronatibus competunt? Quapropter probabilis cenſerem ex hac communicatione non mutari iura patronatus, ſed laico intra quadrimestre præſentare debere, eſto eccleſiaſticis conceſſum ſemestre ſit.*

3 Hoc tempus quadrimestre, vel ſemestre, non computatur à die, quo beneficium vacat, ſed à die quo illius vacationis notitiam patronus habet (tamenſi aliqui doctores contrarium ſentiant) quia huius temporis determinatio fit, ne patroni ſint in nominando negligentes, quam negligentiam habere non poſſunt, niſi vacationem ſciant. Currit ergo illis tempus à die notitiæ: & ita tenet Tiraquell. *de retract. lit. 1. §. 15. num. 7.* Garcia de benef. *10. part. cap. 2. à num. 34.* Perez. de Lara de *anniuſer. lib. 2. cap. 9. num. 35.* Barbola de poſſeſ. *epiſc. 3. part. allegat. 72. num. 134.* Azor. 2. part. *inſtit. moral. lib. 6. cap. 21. quæſt. 11.* & alij apud ipſos. Quocirca obiciens patronum non præſentante in tempore, probare debet patronum ſcientiam habuiſſe vacationis; quia dum hæc ſcientia probata non fuerit, ignorantia præſumitur. *leg. verius. ff. de probationib. cap. præſumitur. de regul. iuris in 6.* Neque ciendum eſt patronum ſcientem beneficii vacationem ius ſuum omiſſere: ſic Rota *de diſpoſ. §. 10. apud Farinac. Garcia dict. numero 34 & 37.* Barbola *num. 136.*

Hæc autem ſcientia coniecturis probatur attenda diſtantia loci in quo beneficium ſitum eſt, & qualitate ipſius, & longitudine temporis, ac vacationis fama, & ex illis index determinare poſſet ſcientiam, vel ignorantiam in patrono aduiſſe. Qua-

propter plures doctores cenſent tempus patrono currere à die, quo verifiſimile eſt ſcientiam habuiſſe; probatio enim certe ſcientiæ ratio eſſe poſſet: ſic Zerola *praxi Episcop. verbo iuripatronatus. §. ſexto. dubio primo.* Leſſius *lib. 2. capite trigefimo quarto, numero 27.* Azorius *2. part. lib. 6. cap. 2. quæſt. 11.* Garcia *10. part. de benef. cap. 2. numero 34.* Quod ſi plures fuerint patroni, & in aliquo non fuerit probatum habuiſſe ſcientiam vacationis, ut intra tempus à iure præfixum nominaret, aliorum ſcientia probata hi excluduntur, & ille ad præſentandum admittitur; quia ob aliorum negligentiam non eſt priuandus innocens iure ſuo: ſic ex deciſione Rote comprobatur Garcia n. 41. Barbola n. 137.

4 Adde huiusmodi tempus ſemestre, cum continuum ſit, omnes dies etiam feriatus comprehendit, præcipue cum in illis præſentatio fieri poſſit. Roch. *de iure patronatus. verbo honorificum. quæſt. 34. num. 65.* Barbola *alleg. 72. num. 127.* Garcia *cap. 2. num. 42.* Eſt enim præſentatio æctus extradietialis, & voluntarius; ac proinde validè, & licitò diebus feriatis fit: ſic Roch. *ſup. q. 35. n. 56.* Barbola n. 144. & 145. Item hoc ſemestre vel quadrimestre computandum eſt à die vacationis notæ vique ad ſimilem horam, ita ut ſi vacatio nota contingit prima die mensis Ianuarij hora 8. finiatur ſemestre prima die iunij hora 8. tamenſi annus ſit biſſextilis: ſic Garcia *dicta 10. part. c. 2. num. 43.* Vide Sanchez *de matr. lib. 1. diſp. 24.*

5 Idem quod dictum eſt de ignorantia vacationis, dicendum eſt de impedimento legitimo ſiue iuris, ſiue facti ad nominandum: quoties enim illud adest, non cenſetur patronus eſſe in mora, neque illi currit tempus ſignatum à iure, argum. *text. quia diuerſitatem. de conceſſione præbende.* non enim negligens puniri debet abſque culpa: ſic Flam. *de reſignat. lib. 1. quæſt. 13. num. 11.* Seraphin. *deſi. 110. numer. 4.* Menoch. *conſ. 38. numero 37.* Gutierrez *lib. 3. præd. c. 34. num. 21.* Barbola 3. p. de poſſeſ. *epiſc. alleg. 72. num. 139.* Garcia *10. p. de benef. c. 2. n. 17.* & alij apud ipſos. Eſt tamen inter ignorantiam, & quodlibet aliud impedimentum hæc diſſerentia, quod patronus non tenetur probare ignorantiam vacationis; quia potius hæc quæſitio præſumitur. At aliud impedimentum iuris vel facti: cum non præſumatur probare debet, nec cadat à iure pro illa vice præſentandi. Ob hæc rationem credo Regibus, & ſuperioribus patribus non eſſe arctatum tempus quadrimestre ad præſentandum tam ad Episcopos, quam ad alia beneficia: præſumunt enim occupationibus diſtracti, & negotijs variis impediti: Cabelo *de patron. regia. corona. c. 2. à n. 5.* Garc. *10. p. de benef. c. 2. n. 34.* Barb. 3. part. *alleg. 72. n. 137.*

6 Sed dubium eſt, an pendente lite ſuper ius patronatus, neque finita intra ſemestre, vel quadrimestre currat patrono tempus ad præſentandum, ita ut pro illa vice priuatus maneat præſentatione, ut beneficium libere conſeri poſſit? Sub diſtinctione eſt reſpondendum, ſi lis fuerit inter patronos nota, quolibet præſentente ſibi præſentationem competere, & intra tempus à iure ſignatum non fuerit finita, & ob hæc cauſam præſentationem facere omiſerint, poterit ordinarius illis omniſis beneficium conſerre. Decidit expreſſè c. quoniam, *de iure patronatus. ibiſdem ipſum faciat. Anſieſer* (nempe prouidit eccleſiam) *ſi de iure patronatus quæſtio emerſerit inter aliquos, & cui competat, intra quatuor meſes non fuerit deſinita.* Idem habetur c. cum te, *eadem tit. ibiſdem autem Eccleſias, de quarum patronatu controuerſa fuerit. ſi infra ſex meſes poſtquam vacauerint, non fuerit controuerſa terminata, licitum tibi ſi de perſona idonea ordinare: & tradit Azor. 2. part. *inſtit. moral. lib. 6. cap. 1. quæſt. 11. Præſ. Episcop. 1. part. verbo ius patronatus §. 5.* Accurte hoc procedere, cum nullus eſt in poſſeſſione, aut ſape poſſeſſione lis mora fuerit: ſecus vero ſi certo conſtet de vnus poſſeſſione, & lis ſape proprietatem moueatur, iuxta id quod diximus *ſupra p. in ch. præcedens, ex ſententia Gregor. Lop. leg. 9. gloſſ. ſin. cum Abbate. Bald. Rocho. Cardin. & aliis.**

7 At ſi lis non inter patronos moueatur ſed inter ipſos, & ordinarium, ordinario contentente eccleſiam liberam eſſe, patronis pugnantibus ſibi eſſe ſubjectam; nequaquam illis currit tempus ad nominandum. Alias abſque ſententia ordinarii vacaret, & patroni ſuccumberent: tradit Aloyſius Riccius *praxi ſori Eccleſ. reſ. 170. num. 2.* Barbola 3. p. de poſſeſ. *epiſc. allegat. 72. num. 140. ſin.* Quapropter tuac Episcopos reconomum, ſeu vicarium conſtituere debet, quouſque lis finiatur, & quæſtio deciderit. Sic reſpondit doctores.

Idem eſt dicendum, cum ius inter ipſos præſentatos mouetur, quolibet contentente ipſum eſſe præſertendum; quia tunc debet ordinarius iura vnuiuscuſque examinare, & pronuntia ſententia in fauorem illius, qui potiori iure gaudet, inſtitutionem facere, & non antea. Alias iniuſtus eſſet priuandus præſentationem iure ſibi quaſito. Barbola *ſupra.* Idem eſt, cum inter patronos eſt contentio, non ſuper ius præſentandi, ſed ſuper habilitate præſentationem inquam capax ſit præſentationis: debet enim prius hæc lis deſini, quia eſt dubium de iure quaſito præſentati. Et deciſio *text. in c. quoniam c. cum te. de iure patronatus,* loquens de contentione patronorum ſuper ius præſentandi, non debet trahi ad ius præſentari quaſitum. Barbola *dicto n. 140.*